

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Odense Tømrermesterforening

1889 — 29. Marts — 1914

Udgivet af Foreningens Bestyrelse, udarbejdet af
et Udvalg med Assistance af F. Moreau Andersen.

Fyens Stiftsbogtrykkeri (Dreyer)

I længst forsvundne Dage samlede saavel Handlende som Haandværkere sig i „Gilder“ og „Laug“, Sammenslutninger, hvorigennem de dels støttede hverandre og dels varetog fælles Interesser. Man skulde synes, at det var ganske selvfølgeligt, hvis man blandt Beretningerne fra disse Sammenslutningers første Dage traf paa Tømmerne eller „Tømmermændene“, saavist som der overalt, hvor Folk sluttede sig sammen for at slaa Bo i Fællesskab, først og fremmest maa antages at have været Brug for Tømmermanden, for ham, der skulde rejse Huset.

Men saaledes er det i alt Fald for Odense Bys Vedkommende ikke, og da denne By sikkert er en af de ældste, om ikke den ældste i Danmark, tør det vel antages, at Forholdet har været ligedan andetsteds i Landet.

I gamle Beretninger findes overalt Skræder-, Skomager-, Smede- og andre Laug, som tildels ejede egne Laugshuse, medens Tømmermændene først nævnes langt senere som Organisation.

Grunden hertil er naturligvis ikke, at der ikke eksisterede „Tømmermænd“ i de første Laugstider. De mange gamle Bygninger, hvorpaa Odense har været saa rig, og hvorom der endnu findes Minder, viser tydeligt, at der i Odense har levet og virket endog dygtige Tømrere, Haandværkere, der forstod deres Haandtering, og som kunde opføre Ejendomme, der trodsede Tidens Tand gennem Aarhundreder.

Grunden til, at Tømmermandslauget oprettedes saa forholdsvist sent i Odense, har været en anden, for os nu skjult —

muligvis har der ikke været Trang til det, fordi Tallet af Tømmermænd, der betød noget, har været meget lille.

Medens der altsaa fandtes Laug i adskillige andre Fag i Odense længe før i Tømmermandsfaget, fik København sit Tømmermandslaug nogle Aar før Odense, saaledes at Fyens Hovedstad ikke i denne Henseende har hævdet sit Ry som første Sprøjte.

Man finder Bekræftelsen herpaa i

DET FØRSTE LAUGSBREV,

som udfærdigedes for de Odense Tømmermænd. Det kostede 4 Rigsdaler og er endnu i Tømmermesterforeningens Eje. Det lyder saaledes:

Tømmermændene i Odense,
Bevilling at maa nyde et Laug og Laugs Rettighed.

Dateret Kiøbenhavn's Slot den 2den Decembris,
Anno 1740.

Vii Christian den siette, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn og Dytmarsken, Greve udi Oldenburg og Delmenhorst, gjører Alle vitterligt, at Vi, efter Tømmermændene i Vor Kiøbstad Odense, deres herom allerunderdanigst gjorte ansøgning og begiering, allernaadigst haver bevilget og tilladt, saa og hermed bevilge og tillade, at dennem maa forundes et Laug og Laugsrettighed, da de i saa Maade have at holde sig efterrettelig de, angaaende Tømmermænds Laugene i Almindelighed allernaadigst udgangne Laugs Articler af 4de Novembris 1682, saavel som andre, betreffende Laugene, allernaadigst givne Anordninger, samt at det for Tømmermændene og Snedkerne udi Vores

kongelig Residentz Stad Kiøbenhavn allernaadigst udgangne Reglement af 27. Februaris 1723, som indeholder, hvad Arbejde til enhver af dennem henhører, ligeledes for Odense Tømmermænd og Snedkere skal være en Regel og Rette-snor, hvorefter de sig i alle maader bør rette og forholde, Forbydendes Alle og enhver herimod, eftersom foreskrevet staar, at hindre eller udi nogen maade Forfang at giøre, under Vor Hyldest og Naade, givet paa Vort Slot Kiøbenhavn den 2den Decembris 1740.

Under Vor kongelige Haand og Signet.

Christian R.

(Segl.)

Paa Dokumentet, der er skrevet med gamle snirklede Bogstaver, staar derefter anført, at det er oplæst paa Odense Raadhus den 17. Maj 1741 og læst paa Odense Byting den 24. Maj samme Aar og behørig protokolleret.

I 1755 gav Frederik den 5te, som imidlertid var kommen paa Tronen, Konfirmation paa ovennævnte Bevilling fra „Vores Elskelige Kiære Herr Fader Salig og Højlovlig Ihukommelse“; det paagældende Dokument er som det første i Foreningens Eje, og kostede ogsaa 4 Rigsdaler.

Af de to Dokumenter fremgaar det, at der allerede i 1723 var dannet et Laug for Tømmermænd og Snedkere i København, og at Lauget i Odense skulde være de samme Anordninger underkastet, som gjaldt for Lauget i København.

— — —

Et var imidlertid at faa Bevilling, et andet at føre Lauget ud i Livet. Der skulde Tid til dette, og der medgik 12 Aar, før Lauget dannedes; man forhastede sig aabenbart ikke den Gang. At det varede til 1752, før Lauget blev dannet, kan ses

af den første Laugsprotokol. Den er indbundet i Læderbind med rigt Guldtryk paa Forsiden og her staar:

„TØMMER-
MÆNDENES
LAGS
PROTTOCOL
INDRETTET
AAR 1752
AF
TRUELS LUND
SOM
AALDERMAND
HANS RASMUSSEN
HVIID
PEDER BECK“

Paa første Side af denne Protokol findes Magistratens Antegning om, at den 239 Sider store Bog autoriseres som Laugsprotokol, og paa Side 2 anfører Stadens Borgmester, By- og Raadstueskriver, at han paa Magistratens Vegne den 22. Marts 1752 har indfundet sig i Borgeren og Tømmermanden Truels Nielsen Lunds Hus for i Henhold til det kongelige Privilegium at se „deres Laug oprettet og i Stand satt som vedbør“. Da Borgmesteren fandt alt i Orden, indførte han Truels Nielsen Lund som Oldermænd, Peder Nielsen Beck og Hans Rasmussen Hviid som Bisiddere i Lauget, som hermed var dannet.

Efter det foreliggende synes det sikkert, at Odense Tømmermands Laug fra Begyndelsen kun har talt tre Medlemmer, nemlig de tre ovennævnte. De følgende Sider i Laugsprotokollen indeholder nemlig kun Meddelelse om, at Borgmesteren har indfundet sig paa Oldermændens Hus for at indskrive snart

en, snart en anden Tømmermand som Mester i Lauget, hvilken Meddelelse er holdt i et meget højtideligt og svulstigt Sprog.

Samme Meddelelser tyder paa, at Tømmermændene ikke havde eget Laugshus, thi ellers vilde Borgmesteren sikkert have mødt paa dette Sted og ikke hos Oldermænden, og saaledes forblev det ned gennem Tiderne lige til 1860. Stadig samledes man hos Oldermænden, og iøvrigt indeholder Laugsprotokollen kun Meddelelser om, at en ny Mand er optaget i Lauget efter de foreskrevne Forskrifter; kun bliver det protokollerede i saa Henseende kortere og kortere med Aarene — det er den ny Tid, som gør sig gældende, Ordene om det samme Emne bliver færre, men det fremhæves dog stadig, at den nye Mester har at holde sig Laugsartiklerne efterrettelige.

Den 24. April 1860 indføres den sidste Mester i Laugsprotokollen.

De omtalte Laugsartikler findes ikke i den bevarede Protokol, men paa nogle sammenhæftede, ikke daterede Blade, der synes at være udrevne af en anden Protokol, er opført 7 Poster, som „tillige med fortalen bør udi Protocollerne ord til andet indføres til Mestrenes saavel som Svendenes efterretning“.

I disse Poster gives Anvisning om, hvorledes Oldermænden har at forholde sig, ligeledes hvorledes en Svend skal bære sig ad, naar han vil gøre Mesterstykke, og hvad han skal yde i rede Penge for at komme ind i Lauget. Heri anføres karakteristisk nok en bestemt Sum til Laugets Kasse, hvorimod han kan give til Oldermænden og Skriveren „efter Forgødtbefindende“.

Ogsaa for Læredrengenes Forhold gives der Forskrifter i de ovennævnte løsrevne Blade. Det fremgaar heraf, at en Dreng stod i Lære i 2 Aar, og naar de var gaaede, fremstilledes han for Lauget for at blive gjort til Svend. Dette gik meget højtideligt til. Læremesteren formanede ham, at han her-

efterdags skulde opføre sig som en retskaffen Svend og søge anstændigt Compagnie, ligesom den unge Svend maatte love, at naar han engang ved Guds Forsyn vilde gifte sig, da intet berygtet Fruentimmer at ville tage til Ægte.

Naar Drengen havde svaret Ja paa de forskellige Spørgsmaal, gav han Mesteren sin Haand, og Mesteren affærdigede ham med et Par Ørefigen, sigende: „Det tager Du af mig og ingen anden efter denne Dag, uden Du paa lovlig Maade revangerer det“ (altsaa hævner det).

— — —

Af gamle endnu bevarede Papirer ses det, at de Odense Tømmermænd ogsaa har udstedt de saakaldte „Kundschafter“ til rejsende fremmede Svende. Det var Beviser for, at Vedkommende havde arbejdet en Tid hos en Mester, en Slags „Anbefaling“ fremad til næste Arbejdssted. En saadan „Kundschaft“ var et meget anseligt og ofte kunstnerisk udstyret Dokument, hvori det attesteredes, at Svenden, der beskrevs med Statur, Haarfarve, Øjnenes Farve o. l., havde arbejdet saa og saa længe hos Mesteren, som derpaa anbefalede ham videre til god Behandling, hvor han søgte Arbejde.

— — —

Som nævnt ovenfor slutter den gamle Protokol 1860 med Optagelse af en ny Mester i Lauget, men allerede inden den Tid var der sket noget, som greb dybt ind i Haandværkernes Foreningsliv. I 1857 — den 29. December — fik vi en Næringslov, som ophævede Laugene, og der kom nu en Overgangstid, som paa mange Maader satte sit Spor i Haandværkernes hidtidige Organisationer.

Laugene skulde ophøre, men de ejede alle i alt Fald nogle Penge, hvortil alle Laugsmestre havde Medejendomsret, Penge, som var bestemte til at hjælpe Laugsbrødre i trange Kaar o. s. v. Det var da kun naturligt, at man søgte paa en eller anden

Maade at bevare disse Midler for Laugenes Medlemmer. Der var i Næringsloven af 1857 givet Tilsagn om Laugenes fortsatte Bestaaen under andre Former, og i Henhold til dette Tilsagn androg Odense Tømmerlaug den 4. Juni 1863 om, at den ved Lauget tidligere bestaaende Ligkasse fremdeles maa oprettholdes. For at „fundere“ denne Kasse enedes Mestrene om, at den Beholdning, der fandtes i „Laden“, og som androg 377 Rdlr. og 4 Mk., skulde overgaa til Ligkassen, som tillige fremtidig skulde have alle de Indtægter, der tidligere tilfaldt Lauget, saasom Tidepengene (der forhøjedes fra 1 til 2 Rdlr. aarlig), Optagelsesgebyr for Mestre, endvidere de Summer, som Oldermannen hidtil havde haft Krav paa for Ind- og Udskrivning af Lærlinge, m. m.

Den 14. Juli 1864 stadfæstede Kong Christian d. 9de denne nye Ordning „indtil videre“.

Tømrmesterforeningen.

Foreningen dannes.

I en lang Række Aar eksisterede der nu ikke nogen Organisation for Tømrmestrene, udover at Lauget fortsattes som Ligkasse for de gamle Laugsmestre, og saaledes at der ikke optoges nye Medlemmer.

Først i 1889, 32 Aar efter Laugsprivilegiernes Ophævelse, blev der gjort Skridt til at faa dannet en Organisation for Tømrmestrene i Odense til Varetagelse af fælles Interesser. I Begyndelsen af det nævnte Aar traadte et Udvalg, bestaaende af Tømrmestrene R. Petersen, J. Hansen, P. Vald. Nielsen, Jens L. Hansen og P. Poulsen, sammen for at udarbejde Forslag til Love for en Mesterforening. Den 4. Februar var Udvalget færdigt med dette forberedende Arbejde og holdt et Møde, paa hvilket det efter nogen Diskussion vedtoges at indlede Forhandling med Tømrerlauget om den paa tænkte nye Forenings Optagelse i Lauget.

Et Par Maaneder efter — den 29. Marts — kom ca. 20 Tømrmestre sammen til et Møde i Industri- og Haandværkerforeningen ved Albanibroen, og her meddelte Tømrmester R. Petersen, at Tømrerlauget var villigt til at optage den paa tænkte Forening i Lauget paa Grundlag af de udarbejdede Love og med det Forbehold, at Laugets daværende Medlemmer beholdt Dispositionsret over en Del af Laugets Kapital, hvorover nærmere Opgørelse vilde blive tilstillet Foreningen ved Sammenslutningen. For at Lauget kunde optage de nye

Medlemmer og vedblive at fungere som Laug, var Ministeriets Tilladelse imidlertid nødvendig, og det overdroges Tømrermester R. Petersen at søge denne udvirket.

Efter en Del Diskussion vedtoges det forelagte Forslag til Love og Foreningen dannedes, samtidig med at det vedtoges, at naar Ministeriets ovenfor nævnte Tilladelse var indløbet, skulde den nye Forenings Medlemmer indtræde i Lauget.

Foreningen dannedes af følgende 21 Mestre: A. Bertelsen, J. J. Becker, Fr. G. Becker, J. Carlsen, Erik Hansen, J. Hansen, L. Hansen, H. Henningsen, N. Holm, H. Jakobsen, O. Jensen, Ph. Møller, P. Vald. Nielsen, R. Nielsen, H. Petersen, Henrik Petersen, P. Petersen, R. Petersen, P. Poulsen, Chr. Rasmussen, H. Skytte.

Til Bestyrelse valgtes J. Hansen, R. Petersen, H. Petersen, P. Vald. Nielsen og P. Poulsen.

I den saaledes oprettede Tømrermesterforening var indgaaet alle de daværende Laugsmestre med Undtagelse af J. A. Rasmussen, der forlængst havde ophørt at drive Forretning som Tømrermester.

Imidlertid bragte de i Løbet af Foraaret og Sommeren førte Forhandlinger om Tømrermesterforeningens Optagelse i Lauget ikke noget Resultat, hvorefter Bestyrelsen paa et Møde den 11. September valgte P. Poulsen til Formand, R. Petersen til Næstformand og P. Vald. Nielsen til Kasserer.

Organisationsarbejde.

For den nye Forening var der nok at tage Vare. Det ses af Protokollen, at der har været afholdt mange Møder, paa hvilke man væsentligst forhandlede indbyrdes om Skabelse af mere Enighed og Sammenhold overfor den haarde Konkur-

rence, og med Svendenes Organisation om Lønforhold m. m. Det kan saaledes her anføres, at man allerede i 1889 fik en Overenskomst med Svendene, hvorefter Arbejdstiden i de 6 Sommermaaneder nedsattes til 10 Timer daglig, og Timelønnen sattes til 28 $\frac{1}{2}$ Øre og med et Tillæg af 10 Øre Timen for Helligsdags- og Natarbejde.

Allerede i Slutningen af 1888 havde Murermestrene i Odense dannet en Forening, og der kom ret hurtigt et Samarbejde i Gang mellem de to Foreninger, som i mangt og meget havde fælles Interesser — der afholdtes saaledes samlede Møder mellem de to Foreninger om forskelligt vedrørende Fagene.

Efter at der den 18. Juni 1885 var oprettet en Centralforening for Murer- og Tømrermestre i Jylland, havde der ogsaa efterhaanden rejst sig Røster om Dannelse af en lignende Sammenslutning for Østifterne, og en saadan oprettedes da ogsaa den 25. Oktober 1891. Den 29. Februar næste Aar afholdt Odense Tømrermesterforening et Møde, paa hvilket det vedtoges at søge Oplysninger om og eventuelt at indmelde Foreningen i Centralforeningen, og samtidig vedtog man desuden at søge Samarbejde med Murermesterforeningen for eventuelt at danne en lokal Sammenslutning af de to Foreninger. En saadan kom da ogsaa i Stand den 6. April samme Aar, og dens Opgave var under visse Forhold at varetage Interesser, der var fælles for de to Fag. Til Formand for denne Sammenslutning valgtes Murermester A. F. Andersen og til Næstformand Tømrermester P. Vald. Nielsen. Af forskellige Grunde blev det imidlertid ikke den Gang til noget med Indmeldelse i Centralforeningen, og for Tømrermesterforeningens Vedkommende skete dette først i 1894.

Den 27. Februar 1895 indgav Tømrermesterforeningen et Andragende til Odense Byraad om, at Kommunens Reparationsarbejde uden Licitation maatte blive fordelt skiftevis mellem

Mestrene i Lighed med, hvad der allerede fandt Sted for de Arbejders Vedkommende, som sorterede under teknisk Udvalg. Dette Andragende, der tildels i Tidens Løb er bleven imødekømt, har medført en Ordning, som sikkert har været tilfredsstillende for begge Parter.

I 1896 udarbejdedes nye Love, afpassede efter Foreningens udvidede Virksomhed og i Overensstemmelse med Centralforeningens Love.

Paa et Møde den 15. Marts 1897 drøftedes Foreningens Stilling til et i Rigsdagen fremlagt Forslag vedrørende Mesterens Forpligtelse til at ulykkesforsikre sine Arbejdere, efter hvilket Forslag Mesterens pekuniære Ansvar kunde gaa op til 4800 Kr. for hvert Ulykkestilfælde, der indtraf under Arbejde i hans Bedrift. Man sluttede sig til den Opfattelse, at her var en Sag, hvor alle Arbejdsgivere burde løfte i Flok, og den 7. Januar 1898 gav Tømrermesterforeningen ligesom de fleste andre Mesterforeninger her i Landet sin Tilslutning til Oprettelse af Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring. Siden da har Foreningen sine Arbejdere forsikret i denne Organisation og fik ogsaa senere sine Medlemmer forsikret samme Sted, ligesom den gennem Centralforeningen vælger Medlemmer til dens Ledelse.

Den 1. Januar 1898 var Foreningen kommen saa vidt, at den havde 40 Medlemmer, medens 10 Mestre stod udenfor.

I Begyndelsen af 1898 havde de fleste og største fynske Teglværker sluttet sig sammen om et Fællesudsalg af Mursten i Odense, og efter en Del Forhandlinger, dels mellem Murermesterforeningen og Tømrermesterforeningen indbyrdes og dels med Teglværkernes Repræsentation, enedes man om en Overenskomst, hvorefter de to Mesterforeningers Medlemmer vilde opnaa visse Fordele ved Indkøb af Mursten gennem Kontoret. Denne Overenskomst er senere bleven hævet for Tømrermesterforeningens Vedkommende.

Da de hidtil gældende Love paa flere Punkter ikke længere passede med Forholdene, blev der i Begyndelsen af 1899 afholdt flere Møder, som endte med, at nye Love blev vedtaget den 29. April.

Arbejdsgiverforeningen — den store Lockout.

For de fleste Fags Vedkommende var der nu efterhaanden bleven dannet lokale Mesterforeninger, og disse var igen blevne sammensluttede i Centralforeninger. Derimod var der ikke nogen Organisation, hvorigennem Centralforeningerne samlet kunde gøre sig gældende. Dette var naturligvis et uheldigt Forhold, og Forstaaelsen heraf førte da ogsaa til, at „Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening“ dannedes i Marts 1899 af den langt overvejende Del af Landets Arbejdsgiverorganisationer. Ogsaa Centralforeningen af Murer- og Tømrermestre i Østifterne var med til at stifte Arbejdsgiverforeningen, og saaledes blev Odense Tømrermesterforening Medlem af denne.

Der var paa den Tid store Brydninger Landet over mellem Arbejdsgivere og Arbejdere, Forhold, der ikke skal omtales nærmere her, men som førte til den store Lockout, der erklæredes i Maj Maaned 1899 og varede til 5. Septbr. samme Aar. Ved dens Afslutning vedtoges som bekendt mellem Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund en Overenskomst, der ikke blot endnu delvis danner Grundlaget for Overenskomster mellem de to Hovedorganisationer, men som ogsaa har sat sit Præg paa Overenskomstforholdene mellem de Organisationer, der er Medlemmer af disse, og derved sikkert har haft sin store Andel i de forholdsvis

rolige Arbejdsforhold, som siden har udviklet sig. — Odense Tømrermesterforening tog med rolig Værdighed og god Enighed sin Part af det Besvær, Lockouten medførte, og gjorde som saa mange andre Mesterforeninger sit til, at den store Strid afsluttedes paa en vistnok for begge Parter Fremtid heldig Maade.

Imidlertid kunde jo en Standsning af Tømrerarbejdet her i Byen i saa lang Tid ikke gaa af, uden at der skete noget. Tømrersvendene her i Byen stiftede saaledes et Aktieselskab „De forenede Hustømrere i Odense“, der ved en Bestyrelse og Direktør paatog sig Udførelsen af Tømrerarbejde. Da Lockouten var sluttet og Freden genoprettet, varede det imidlertid ikke lang Tid, inden dette Selskab holdt op at virke. Man havde Indtrykket af, at Svendene lige saa lidt som Mestrene ønskede denne Virksomhed opretholdt til Forstyrrelse af det gode Forhold mellem Organisationerne.

Arbejdet indenfor Foreningen.

I Løbet af Aaret 1898 forhandlede Murermesterforeningen og Tømrermesterforeningen med Trælasthandlerne i Odense, og disse Forhandlinger førte til, at der den 23. November oprettedes en Overenskomst, hvorefter der skulde ydes de to Foreningers enkelte Medlemmer visse Fordele ved Indkøb af Træmaterialier hos Byens Trælasthandlere. Denne Overenskomst, der for Murermestrenes Vedkommende blev hævet for en Del Aar siden, bestaar fremdeles med nogle Ændringer for Tømrermestrenes Vedkommende og har sikkert været til Gavn for begge Parter.

Paa et Møde den 6. Marts 1901 vedtoges det, at Tømrermestrene H. Skytte, J. Hansen, J. J. Becker og N. Holm, der

hidtil havde været aktive Medlemmer, efter deres eget Ønske skulde overgaa til at være passive Medlemmer, da de ikke længere drev Forretning, men Foreningen meget ønskede disse ældre Mestre som Medlemmer ogsaa i Fremtiden.

Den 16. Marts 1903 vedtoges det, at Foreningen skulde yde som Gave til Frederik den 7des Stiftelses nye Bygning paa Vandværksvej 30 Stkr. indvendige Døre indsatte færdige i Bygningen.

I 1905 indsendte Foreningen et Andragende til Byraadet om, at den daværende Byggelinie maatte blive udvidet. Grunden hertil var, at der udenfor Byggelinien fandtes store nye Gadeanlæg, hvor der byggedes, uden at Byggeloven kunde bringes i Anvendelse, hvilket selvfølgelig var til stor Skade for Byggeriet indenfor Byggelinien og for Byens fornuftige Udvidelse. Byraadet svarede i September Maaned med en Skrivelse, der gik ud paa, at dette Spørgsmaal allerede for en Tid siden var taget under Overvejelse af Bygningskommissionen og teknisk Udvalg. — Ved et Møde den 27. Oktober samme Aar gav Foreningen sin Tilslutning til en Adresse til Byraadet, hvori udtaltes Ønske om, at Markedspladsen saavidt muligt maatte forblive paa Byens Grund.

Forholdet til det gamle Laug.

Som ovenfor anført var der allerede i 1889 ved Tømrermesterforeningens Dannelse bleven forhandlet om dennes Optagelse i det gamle Tømrerlaug, saaledes at dette i forynget Skikkelse kunde fortsætte som faglig Organisation for Tømrermestrene i Odense, men disse Forhandlinger førte som ogsaa nævnt ikke til noget Resultat. Lignende Tanker kom imidlertid

frem paany i Aarenes Løb, og dette var ganske naturligt, da de fleste Laugsmestre var Medstiftere og Medlemmer af Tømrermesterforeningen. Og tilsidst kom det til virkelig Drøftelse af denne Sag. Paa et Møde i Foreningen den 9. Novbr. 1907 bragtes Sagen paa ny paa Bane af 2 Medlemmer, og der viste sig saavel hos Laugsmestrene som hos Foreningens Medlemmer megen Stemning for at faa en Sammenslutning i Stand paa en eller anden Maade. Dette var imidlertid ikke helt let, idet Tømrermestrene ikke kunde være tjent med at forandre noget i deres faglige Virksomhed eller at faa indskrænket noget af den Frihed, der var givet Fagets Udøvere ved Næringsloven. Men man gik i Gang med at finde en Løsning, og der afholdtes med kyndig Bistand en Del Møder om Sagen, væsentlig for at naa til den bedste Form for en Ordning, og i Marts 1909 blev man enig om at ordne Sagen saaledes, at Tømrermesterforeningen skulde fortsætte sin Virksomhed uforandret som faglig Organisation, medens det gamle Laug skulde fortsættes som velgørende Institution paa den Maade, hvorpaa det havde virket siden Næringslovens Ikrafttræden, men dog med noget udvidede Rammer. I det gamle Laug skulde derefter samtlige Tømrermesterforeningens Medlemmer optages enkeltvis, og ved nye Love bestemtes det, at enhver, der fremtidig optoges i Mesterforeningen, tillige skulde indtræde i Lauget, og at saavel Lauget som Foreningen stadig skulde have samme Bestyrelse, Formand m. m., valgte efter visse Regler.

Den 27. Marts 1909 afholdtes en Laugssamling i det gamle Laug, og her vedtoges det at optage i Lauget de i Tømrermesterforeningen da værende 42 Mestre hver for sig og ved deres Navns Indførelse i Laugsprotokollen, efter at alt fornødent vedrørende denne Optagelse var iagttaget. Den hidtilværende Oldermænd i det gamle Laug, forhenværende Tømrermester J. A. Rasmussen, og Bisidderen Tømrermester H. Skytte foreslog

da efter Laugsreglerne at vælge Repræsentantskab til Lauget, og valgt blev hertil Ernst Almind, F. G. Becker, Jørgen Eriksen, N. P. Jørgensen, H. P. C. Knudsen, J. Holm Petersen og P. Poulsen. Derefter valgtes Jørgen Eriksen til Oldermænd.

Ved den næste Laugssamling vedtoges det enstemmig at udnævne J. A. Rasmussen og H. Skytte til Æresmedlemmer af Lauget som Tak og Paaskønnelse fra deres yngre Kolleger, fordi de i saa mange Aar havde været med til paa en værdig Maade at føre Lauget videre, og nu med fuld Forstaaelse af de nye Tider og af Kærlighed til Lauget havde medvirket til den nu vedtagne fremtidige Ordning.

Det var altsaa nu vedtaget, at det gamle Laug, som i 1909 havde bestaaet i 169 Aar, skulde føres videre frem gennem Tiderne, dog ikke som den myndige faglige Organisation, det oprindeligt havde været, men som en velgørende Institution under de Odense Tømrmestres Forsorg. Dets fremtidige Gerning skulde være at støtte trængende Tømrmestre og deres Enker samt at yde anden velgørende Gerning indenfor Faget, og Tømrmestrene paatog sig med Alvor Ansvar for at udføre Laugets Opgave. Dette har vist sig ikke blot ved de Dispositioner, der blev taget ved Laugets Fornyelse og ved de fastsatte Tilskuds Størrelse, men ogsaa ved de Gaver, som i de siden da forløbne Aar er givet privat af Medlemmerne, og man er efter dette berettiget til at vente, at denne velgørende Virksomhed vil gaa en smuk Fremtid i Møde til Gavn for Tømrmestrene, og ikke mindst kan man vente dette, naar man kender Offervilligheden indenfor Faget.

— — —

Efterat der paa flere Møder var forhandlet om Oprettelse af en Syge- og en Begravelseskasse for Foreningens Medlemmer, naaede man dette den 9. August 1910. Til disse Kasser giver saavel Foreningen som de enkelte Medlemmer Bidrag,

og der ydes 3 Kr. pr. Dag i Sygehjælp og 300 Kr. i Begravelseshjælp.

— — —

Da der i 1911 skulde udføres et stort Reparationsarbejde paa Frederik den 7des Stiftelses Bygning i Albanigade, vedtog Foreningen at udføre dette Arbejde uden Mestersalær.

— — —

Den 20. Marts 1912 vedtoges det paa et Møde enstemmigt at udnævne Kreditforeningsdirektør, tidligere Tømrermester, P. Poulsen til Æresmedlem i Foreningen som Paaskønnelse af hans mangeaarige Virksomhed indenfor denne.

— — —

Samme Aar vedtoges det under visse Former at tiltræde et Samarbejde mellem Mesterforeningen af Bygningshaandværkere paa Landet paa Fyen og Murer- og Tømrermesterforeningerne i de fyenske Købstæder, ligesom der den 27. Novbr. samme Aar vedtoges et Forslag til Overenskomst mellem disse Foreninger og de fyenske Købstæders Forhandlere af Bygningsmaterialier angaaende visse Former for Samarbejde til fælles Bedste.

— — —

Foreningen har i en længere Aarrække ydet Tilskud til Odense tekniske Skole, Frederik den 7des Stiftelse og Stiftelsen af 18. September. Dette er sket dels i fuld Forstaaelse af den store Betydning, Teknisk Skole har for de unge Haandværkere, og dels af Kærlighed til de nævnte to velgørende Institutioner for gamle Haandværkere og deres Enker. Tillige yder Foreningen et aarligt Tilskud til Odense Svendehjem for at bidrage sit til at hjælpe den farende Svend paa hans Rejser for at søge Arbejde.

Naar der i det foregaaende er nævnt noget af det, som Foreningen har beskæftiget sig med i de forløbne 25 Aar, maa det dog bemærkes, at det anførte kun er en meget ringe Del af den Gerning, Foreningen har udrettet i den siden dens Dannelse forløbne Tid.

Naar man gennemgaaer de tre Forhandlingsprotokoller, som er ført i de 25 Aar, og naar man lægger Mærke til det store Antal Møder, der har været afholdt, og til de enkelte Mestres Indlæg i de foreliggende Sager, ser man, at der gennem Tiderne har været udført et betydeligt Arbejde til Fremme af Faget, drejende sig dels om Medlemmernes Sager indbyrdes, og dels om Foreningens Forhold til og Indlæg i de Sager, som har været behandlet i de overordnede Organisationer, Centralforeningen og Arbejdsgiverforeningen, og endelig ikke mindst bestaaende i Forhandlinger med Arbejdernes Organisationer. Overenskomsten nu for Tiden mellem Mesterforeningen og Tømrersvendenes Fagforening bestemmer bl. a., at Timelønnen for Svende er 50 Øre, og at der skal gives et Tillæg af 40 pCt. for Overarbejde og Helligdagsarbejde samt af 90 pCt. for Nat-arbejde.

Foreningen har imidlertid ikke holdt sig udelukkende til alvorlige Sager. Ihukommende det gamle Ord, at „Alvor og Gammen de vandre tilsammen“, har den hvert Aar ved Lejligheder samlet sine Medlemmer til lidt Selskabelighed, og ogsaa denne Gren af Virksomheden har sikkert bidraget sit til at bevare og styrke det gode Forhold mellem Medlemmerne.

Der kunde som nævnt være meget at anføre endnu, men Pladsen i dette lille Skrift tillader ikke at komme nærmere indpaa Enkeltheder; derimod kan det maaske være rimeligt at vende Tankerne tilbage i Tiden og se lidt paa, hvorledes det er gaaet, efter at vi fik Næringsloven af 1857. De gamle Laug havde kæmpet bravt for deres Forbliven, om end i noget

ændret Form, efter den nye Tingenes Ordning, men de opnaaede ikke dette, og det var da ganske naturligt, at der blev en Stilstand paa Fagsammenslutningens Omraade, og at hver Mester passede sig selv og bjergede sig saa godt, han kunde.

De første Sammenslutninger, der kom i Stand under de friere Former for Næringslivet, var Haandværker- og Industriforeningerne, senere kom de nye faglige Mestersammenslutninger, men det er dog først i de sidste 25—30 Aar, at der rigtig er kommen Fart paa dette Omraade.

Naar man nu ved denne Forenings 25 Aars Jubilæum ser paa, hvad der gennem Tiderne er udrettet af den og ligeledes paa, hvad der er udrettet gennem en Mængde andre Mesterforeninger og ved Sammenslutning mellem disse i Hovedorganisationer, da maa det indrømmes, at der er udført et stort og godt Arbejde for Haandværkets Vel. Disse Sammenslutninger, der er opstaaede alene ad Frivillighedens Vej, staar sikkert fuldt paa Højde med de gamle Laug, og har i mangt og meget skabt bedre Forhold for Haandværkerne end disse. Der er selvfølgelig adskilligt i de nuværende Forhold, som kunde ønskes anderledes, men alt er jo heldigvis i Udvikling, og et godt Sammenhold og Forstaaelse af, hvad det betyder at løfte i Flok, er gode Midler til at komme fremad. Og som Tømremesterforeningen i Odense med Tilfredshed kan se tilbage paa sit Arbejde i de forløbne 25 Aar, har dens Medlemmer kun Grund til at se Fremtiden frejdigt i Møde, at se med Fortrøstning frem mod 50 Aars Jubilæet.

I gennem de 25 Aar, Tømrermesterforeningen nu har bestaaet, har der selvfølgelig været adskillige Personskifter indenfor Ledelsen; det vilde imidlertid blive for vidtløftigt at komme ind herpaa, men her skal dog nævnes — i den Rækkefølge, vedkommende første Gang blev valgt — de, der har fungeret

som Formænd: Peder Poulsen, Rasmus Petersen, Jens Hansen, P. Vald. Nielsen, Rasmus Nielsen, Jørgen Eriksen.

som Næstformænd: Rasmus Petersen, Jens Hansen, H. Henningsen, P. Vald. Nielsen, Rasmus Nielsen, Peder Poulsen, Niels Peter Jørgensen.

som Kasserere: P. Vald. Nielsen, Hans Petersen, Rasmus Nielsen, Peder Poulsen, Frederik Becker.

som Sekretærer (hvilken Post senere blev oprettet): Rasmus Nielsen, P. Vald. Nielsen, Holm Petersen, Jørg. Eriksen, Hans Peter Cornelius Knudsen.

Foruden disse Mænd har en stor Del af Foreningens Medlemmer gennem Tiderne været Medlemmer af Bestyrelsen og af de mange vigtige Udvalg, der har virket i Foreningens Gerning og hver for sig ved et stort Arbejde gjort sit til at fremme Foreningens Tarv. Men naar nu Foreningen ved sit 25 Aars Jubilæum med Glæde og Tilfredshed kan se tilbage paa det Resultat, der er naaet til Gavn for Faget, skyldes først og fremmest en Tak til alle Foreningens Medlemmer, som gennem de mange Aar stadig med Trofasthed har samlet sig om deres Forening i fælles Interesser — og saa stor har Interessen

for Foreningen været, at ældre Mestre, som er flyttede bort fra Byen, har ønsket fremdeles at blive staaende som Medlemmer.

— — —

Nu ved Foreningens 25-aarige Bestaaen tæller den 48 Medlemmer, nemlig:

P. Poulsen (Æresmedlem). E. Almind. H. C. Andersen. H. J. Andersen. N. Andersen. L. Banzon. Fr. G. Becker. J. Carlsen. J. Eriksen. C. Hansen. H. M. Hansen. J. P. Hansen. P. Hansen. R. Hansen. V. Hansen. A. Holm. H. P. Nielsen Holsted. H. Jacobsen. H. P. Jakobsen. M. Jensen. P. Jensen. H. Johansen. A. Jørgensen. J. H. Jørgensen. H. P. Jørgensen. N. P. Jørgensen. H. P. C. Knudsen. L. Larsen. Mads Larsen. R. V. Ludvigsen. H. J. Madsen. M. Madsen. P. Madsen. Ph. Møller. F. Nielsen. P. Vald. Nielsen. R. Nielsen. Søren Nielsen. Chr. Petersen. J. Holm-Petersen. Kr. Petersen. P. Petersen. R. A. Petersen. Poul Poulsen. P. Rasmussen. R. Kr. Rasmussen. S. Chr. Rasmussen, Ernst Sørensen.

Alle foranstaaende Medlemmer er tillige Medlemmer af Tømrerlauget, og i dette staar desuden H. Rasmussen (Æresmedlem) og Th. Rasmussen.

I Bestyrelsen for Tømrmesterforeningen og Tømrerlauget sidder:

Jørgen Eriksen, Formand.
Niels Peter Jørgensen, Næstformand.
Frederik G. Becker, Kasserer.
H. P. Cornelius Knudsen, Sekretær.
Ernst Almind.
Lauritz P. C. Larsen.
J. Holm-Petersen.

